

‘Liever begraafpark dan begraafplaats’

Bestuurder moedigt ook niet-nabestaanden aan een rondje over zijn begraafplaats te wandelen

Het is een regenachtige dag als we voor de monumentale poort van de rooms-katholieke begraafplaats aan de Daalseweg in Nijmegen bestuurder Franc Korsten ontmoeten. Zodra we door het sierlijke, smeedijzeren hek stappen en aan het begin van de imposante centrale beukenlaan staan, lijken de geluiden van de doorgaande weg waaraan de begraafplaats grenst, weg te vallen, als door het groen geabsorbeerd.

Auteur: Karlijn Klei

Op 5 september 1884 vragen de kerkbesturen van de vier katholieke parochies in Nijmegen het gemeentebestuur toestemming om nabij de Daalseweg een gemeenschappelijke begraafplaats aan te leggen. Het verzoek wordt ingewilligd. Op 24 juni 1885 zegent de bisschop van Den Bosch de eerste rooms-katholieke begraafplaats van Nijmegen in. Een dag later vindt er de eerste begrafenis plaats. Het stukje Nijmegen, ontworpen door Jan Jacob Weve, herbergt onder meer de graven van oorlogsslachtoffers en prominente Nijmegenaren – waaronder de ontwerper zelf. De begraafplaats, die van origine niet in de stad lag, maar inmiddels door het uitdijende Nijmegen is opgeslokt, is tot Rijksmonument verheven. Dat heeft de Daalseweg te danken aan een aantal monumentale graven en daarnaast aan het ontwerp, het originele smeedijzeren hekwerk en de omheining, de beukenlaan en het centrale kruis.

In 1993 trad Franc Korsten aan als bestuurder van de Stichting Begraafplaatsen Nijmegen

(SBN). Vanaf dat moment werd de begraafplaats, na een ‘pauze’ die in 1948 begon, weer opengesteld voor nieuwe begrafenissen.

Gelaagd onderhoud

De Daalseweg ligt ergens halverwege de echte natuurbegraafplaatsen en de keurige, open begraafplaatsen met strakke paden en nette bloemperkjes. Het groen krijgt er aardig de ruimte, met name aan de randen. ‘Daar doen we bewust geen intensief onderhoud’, vertelt Korsten, terwijl we rechtsaf slaan en de centrale beukenlaan achter ons laten. ‘Zo proberen we het originele karakter zo goed mogelijk te bewaren.’

Hoe verder we van de centrale laan wandelen, hoe groener het wordt. Korsten: ‘We hebben het beheer verdeeld in vakken. Onder meer vanwege de toegankelijkheid is het onderhoud aan het centrale deel het intensiefst. Richting de randen neemt het af en krijgt het groen meer ruimte om tussen en her en der over de graven te groeien. Het gras, de takjes, de

De centrale beukenlaan

plantjes en dergelijke laten we daar bewust wat meer de vrije loop.' Natuurlijk is dit gelaagde onderhoud ook in de kosten terug te zien. In de buitenste schillen zijn de plekken voor graven voordeliger, maar daar is het zeker niet alleen om te doen, vertelt de bestuurder. 'Sommige mensen kiezen heel bewust voor die plekken, niet zozeer omdat ze goedkoper zijn, maar vanwege het groen.'

De smeedijzeren entree

Sinds 1995 worden er geen onkruidbestrijdingsmiddelen meer gebruikt op het terrein. Voor onkruid dat her en der langs de paden omhoog piept, wordt er gebruikgemaakt van mechanische bestrijding zoals hete lucht en heet water.

Begraafpark

De Daalseweg is jaren geleden buiten de stad aangelegd, maar is onderhand omgeven door woningen en winkels. Boven de bomen is net het topje van een hijskraan te zien: de woonwijk achter de begraafplaats wordt verder uitgebreid. Korsten vindt dat niet erg. 'Je kan de nieuwe appartementen natuurlijk mooi vinden of niet, maar dat er meer mensen rond de begraafplaats komen wonen, zie ik niet per se als iets slechts. Die uitbreiding hou je toch niet tegen.' Mijn opmerking over een mogelijke versterking van de rust doet de bestuurder met een lach af. 'Daar maak ik me geen zorgen over. Meer omwonenden betekent natuurlijk ook meer sociale controle.'

Ik kan me voorstellen dat de begraafplaats, zo midden in de stad, een mooie, groene, plek is voor omwonenden om even aan het rumoer te ontsnappen. Dat vindt ook Korsten. Terwijl we verder over het terrein slenteren, vertelt hij dat hij de Daalseweg eigenlijk meer als een soort begraafparkje ziet – of graag zou zien – dan als een begraafplaats. 'Je kunt hier meer dan alleen je overleden dierbaren bezoeken.' De bestuurder moedigt dan ook aan dat ook 'niet-rouwenden' op het terrein een frisse neus komen

BEGRAAFPLAATSEN

halen, mits ze de rust die bij een begraafplaats hoort respecteren. 'Want er komen ook mensen om te rouwen.' Een stadspark waar mensen in de zomer frisbeeën en barbecueën moet het natuurlijk absoluut niet worden, benadrukt de bestuurder, maar het mag best een plek zijn voor mensen om er even uit te zijn. 'Om op een van de bankjes een boekje te lezen bijvoorbeeld, of met de kinderwagen een rondje te lopen. Dat is misschien niet de bedoeling op een begraafplaats, maar in dit begraafparkje, zoals ik de Daalseweg graag zie, juich ik het toe.' Omdat een begraafparkje ook fungeert als een stukje openbaar groen – weliswaar met spelregels –, zou het mooi zijn als de gemeente een steentje wil bijdragen aan de kosten, voegt Korsten toe.

'Meer omwonenden betekent natuurlijk ook meer sociale controle'

Hoewel de bestuurder veel positieve reacties krijgt op zijn idee voor een combinatie begraafplaats-park, loopt niet iedereen er warm voor. Sommige mensen vinden dat niet-nabestaanden er niks te zoeken hebben. 'Je bent continu op zoek naar de juiste balans.'

Balans

Ook op het gebied van onderhoud is Korsten steeds zoekende naar die balans. 'Er zijn mensen die willen dat elk blaadje weggehaald wordt.'

Franc Korsten, bestuurder
van de begraafplaats
Daalseweg in Nijmegen

Dat is een uitdaging, helemaal hartje herfst. Anderen, waaronder Korsten zelf, vinden de natuurlijkere *look* juist prettig. 'Het blijft een strijd. Enerzijds zouden we het blad zoveel mogelijk willen laten liggen. Dat is immers beter voor de natuur en de biodiversiteit. Anderzijds is dat vanuit het oogpunt van beheer lastig. Mensen betalen natuurlijk voor de graven van hun dierbaren. Met name degenen die ze met regelmaat bezoeken, hebben het idee dat ze daarmee een zekere zeggenschap hebben over de begraafplaats én het onderhoud daarvan. Daar valt ook het weghalen van bladeren onder.' Van anderen, meestal mensen met wat meer afstand, zoals omwonenden die geen dierbaren

op de begraafplaats hebben liggen, mag het weghalen van bladeren juist wel minder, vertelt Korsten.

Dankzij de eerder genoemde onderverdeling in vakken en het gelaagde onderhoud is er min of meer voor elk wat wils. 'Maar iedereen op één lijn krijgen, lukt je nooit', voegt de bestuurder eraan toe. 'Daarom is het uitgangspunt de begraafplaats zoveel mogelijk de vrije loop te laten, met als harde regel dat het voor bezoekers veilig moet zijn. Denk bijvoorbeeld aan graven die door de jaren heen versleten en verzakt zijn. Die zien er misschien een beetje slordig uit en zouden elders wellicht direct aangepakt worden. Hier doen we dat niet. Versleten, scheve grafstenen vinden we an sich namelijk helemaal niet erg. Het past bij de leeftijd en het karakter van de begraafplaats. Als er gevaarlijke situaties ontstaan, bijvoorbeeld omdat zo'n grafsteen op het pad valt en bezoekers erover dreigen te struikelen, grijpen we altijd in.' Hetzelfde geldt voor het groen: het mag groeien, maar ongelukken door teveel (gladde) bladeren op het pad, onstuimige boomwortels of loshangende takken dienen altijd voorkomen te worden. Als we het rondje om zijn en terug bij de monumentale poort, vraag ik Korsten of hij ondanks het zoeken naar balans tevreden is met zijn begraafplaats-begraafparkje. 'Ik vind het goed gaan', besluit hij. 'Natuurlijk krijg je weleens negatieve opmerkingen, maar verreweg de meeste zijn heel positief.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!